





Uppföljning av revisionsrapport avseende upphandling

Bakgrund

Komrev inom PwC granskade under 2008 upphandlingar i Habo kommun. Granskningen utmynnade i en granskningsrapport från augusti 2008.

Rapportens sammanfattning är i punktform

Tekniska förvaltningen har upprättat en skrivelse/svar på revisorernas rapport daterad 2008-09-22. Svaret bygger på rapportens uppställning.

Under februari 2011 har genomförts en begränsad uppföljning av den granskning som genomfördes under 2008. Tekniska chefen har intervjuats.

Rapportens sammanfattning

- Direktupphandlingar sker till betydande belopp där det till stora delar råder tveksamhet om valet av upphandlingsförfarande följer Lagen om Offentlig Upphandling (LOU).
- Av genomgången av utvalda upphandlingar inom det tekniska området visar att följsamheten mot lagregelverk och gemenskapsrättsliga principer kan förbättras.
- Hanteringen som gäller granskade upphandlingar visar att dokumentationen kan förbättras. Mot bakgrund av att upphandlingar regleras i speciallagstiftning med prövning i förvaltningsdomstol, är systematiskt sparad dokumentation av vital betydelse. Mot bakgrund av detta föreslås, i första hand inom den tekniska verksamheten, tillskapandet av upphandlingsdiarium.

Från granskningen kan också noteras

Habo kommun bör överväga att fastställa nya gränsvärden för direktupphandling. Kommunens gränsvärde, för direktupphandling, två basbelopp för varor och tre basbelopp för tjänster, förefaller vara lågt. I upphandlingsutredningens förslag till ny lagstiftning från hösten

2007 föreslogs fasta gränsvärden som ligger betydligt högre, för varor och tjänster ca 220 000 kronor och för byggentreprenader ca 550 000 kronor.



Resultat av uppföljningen

De direktupphandlingar som avses omfattar till stor del köp av tjänster från kommunala bolag (bl a Habo energi). Direktköpsproblematiken har genom ett riksdagsbeslut tillfälligt lagts på is. Fr o m 2010-07 till 2012-12 kan kommun utan formell upphandling köpa tjänster av sina bolag utan upphandling.

När det gäller de tekniska upphandlingarna se nedan.

Avseende dokumentationen se nedan

Förslaget om nya gränsvärden är genom förändringar i Lagen om offentlig upphandling överspelat. I de förändringar som trädde ikraft 2010-07-15 anges att upphandlande myndigheters gränsvärde för direktupphandling skall vara 15 % av tröskelvärdet för direktivstyrda upphandlingar av varor och tjänster. Tröskelvärdet för direktivstyrda upphandlingar är ca 1 900 tkr vilket innebär att det lagstadgade gränsvärdet för direktupphandling är ca 287 tkr. Detta gäller alla upphandlande myndigheter (klassiska sektorn). Upphandlande enheter (försörjningssektorn) som i ur en kommunal aspekt i huvudsak omfattar kommunala bolag, har andra gränsvärden.

Tekniska upphandlingar

Avseende förslaget om en systematisk hantering av alla de handlingar som ingår som en del i ett upphandlingsförfarande har tekniska förvaltningen upprättat i varje enskild upphandling ett försättsblad/diarietkort som ska fungera som lathund för att säkerställa att samtliga dokument återfinns i akten.

Hanteringen bör följas upp någon gång i framtiden. Fungerar försättsbladet på avsett sätt? Är försättsbladet det rätta hjälpmedlet?

I rapporten anges att avsaknaden av formella krav resulterar i att upphandlingar sker i ett steg istället för i två. Här har förvaltningen missuppfattat synpunkten och gör paralleller med förenklad upphandling i förhållande till urvalsupphandling. Saknas formella (kan även omfatta ekonomiska eller kommersiella krav) krav sker i egentlig mening ingen granskning av leverantören vilket är det som rapporten tar sikte på. När det gäller icke direktivstyrda upphandlingar kan utvärdering ske i ett steg men för den sakens skull kan inte rekommenderas att leverantörerna inte provas innan själva anbudsutvärderingen.

Resterande punkter i rapportens sammanfattning är mer av karaktären bevakningspunkter. Detta innebär att förvaltningen måste bevaka att vissa mått och steg vidtas eller att vissa formuleringar måste medtas i exempelvis förfrågningsunderlaget. I detta sammanhang kan noteras följande punkter:

- Dokumentation om tilldelningsbesked



- Tydlighet när det gäller anbud på andra sätt (telegram, telefax mm). Lagstiftningen är sedan granskningen ändrad på denna punkt. Otydlighet i uppgifter om hur anbud skall lämnas kan dock medföra att anbud som inkommer på ett icke föreskrivet sätt måste förkastas
- Att bara använda sig av de två utvärderingsformer som står tillbuds – ekonomiskt mest fördelaktiga eller lägsta pris
- Inte ange klockslag tillsammans med datum när det gäller tidpunkt för när anbud skall vara beställaren tillhanda
- I de fall där beställaren förbehåller sig rätt att förkasta anbud måste denna rätt preciseras
- Vara noggrann med dokumentation från såväl leverantörskvalificering som anbudsutvärdering
- Alltid ha en skrivning i förfrågningsunderlaget som medför att avtal inte ingås innan tiden för tilldelning är tillända
- Att förfrågningsunderlaget enbart omfattar text som inte kan upplevas som en konflikt med gällande gemenskapsrättsliga principer, bl a inte kräva anslutning till kollektivavtal
- I möjligaste mån ha en utvärderingsmodell som inte är känslig för ovidkommande anbud. Sedan granskningen gjordes under 2008 har ett rättsfall avgjort som visar att sådana modeller trots allt kan användas. Förutsättningen är att modellen (s k relativ utvärderingsmodell) är tydligt presenterad i förfrågningsunderlaget

Enligt tekniska förvaltningens svar och vad som framkommit vid intervjun med kommunens tekniska chef har förvaltningen gått igenom rapportens sammanfattning och samtliga punkter diskuterats. Förvaltningens handläggare har på detta sätt gjorts medvetna om vikten av att förutsättningar för upphandling och upphandlingens genomförande följer gällande lagregler, gemenskapsrättsliga principer, prejudikat och egna styrdokument.

Lars Edgren
Projektledare